

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра географії та природознавства

Проректор

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

С.В. Шарин

25. IX.

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

О 23 Фізична географія материків і океанів

(шифр і назва навчальної дисципліни)

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

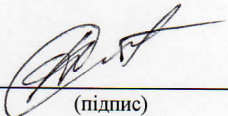
Робоча навчальна програма з дисципліни «Фізична географія материків і океанів» для студентів спеціальності: 106 Географія, галузь знань 10 Природничі науки. – «15» вересня 2020 р. – 25 с.

Розробник:

Белова Наталія Володимирівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та природознавства.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства (протокол № 1 від «15» вересня 2020 р.).

Завідувач кафедри
географії та природознавства

(підпис) (Атаманюк Я.Д.)

«15» вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою Факультету природничих наук (протокол № 1 від «23» вересня 2020 р.).

Голова (Атаманюк Я.Д.)

(підпис)

«23» вересня 2020 р.

© Белова Н.В., 2020 р.
© ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 10 Природничі науки (шифр і назва)	Нормативна дисципліна	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітня програма: <u>Географія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		другий, третій	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат-доповідь або презентація на актуальну тему з фізичної географії материків і океанів (на вибір студента)		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		4-5	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	24 год.	-
		Практичні, семінарські	
		36 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120 год.	-
		Вид контролю: 4 семестр – залік, 5 семестр – екзамен	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи студентів становить:

- для денної форми навчання – 33 % : 67 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – сформувати знання про загальні закономірності просторової диференціації географічної оболонки та прояву їх особливостей у межах окремих океанів, материків та фізико-географічних регіонів.

Завдання курсу:

- ✓ вивчення та аналіз загальних закономірностей просторової диференціації географічної оболонки, особливостей їх прояву в межах океанів, материків та окремих фізико-географічних регіонів;
- ✓ вивчення природних особливостей материків та фізико-географічних регіонів у їх межах за окремими природними компонентами;
- ✓ виявлення та аналіз основних факторів, які визначають просторову диференціацію природи материків та океанів;
- ✓ аналіз та вивчення особливостей фізико-географічного районування природних регіонів світу у прийнятій системі таксономічних одиниць;
- ✓ характеристика регіональних фізико-географічних одиниць;
- ✓ аналіз та оцінка екологічних проблем, особливостей їх прояву і перспектив вирішення у різних регіонах земної кулі.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- ✓ теоретичний матеріал з даного курсу в повному обсязі;
- ✓ фізико-географічні характеристики океанів, їх вплив на природу материків;
- ✓ природні особливості материків та їх окремих регіонів;
- ✓ головні поняття цього курсу та вміти їх вільно трактувати.

вміти:

- ✓ характеризувати фізико-географічні умови окремих океанів, материків, та їх частин;
- ✓ оцінювати роль вод у перенесенні тепла й речовини на Землі;
- ✓ знаходити причинно-наслідкові зв'язки між компонентами географічної оболонки і явищами;

✓ показувати на загально-географічних картах елементи фізико-географічної номенклатури.

Компетентності:

– Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів;

– Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

– Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства;

– Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

Результати навчання:

– Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук;

– Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ;

– Пояснювати особливості організації географічного простору;

– Розуміння значення ландшафтного різноманіття для збереження стійкості географічного середовища, уявлення про різноманітність рекреаційних ландшафтів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Світовий океан.

Тема 1. Предмет, завдання та зміст «Фізичної географії материків і океанів».

Зміст теми. Предмет і завдання фізичної географії материків і океанів, місце у системі фізико-географічних курсів, значення у підготовці вчителя географії. План фізико-географічної характеристики великих природних об'єктів. Загальний огляд Світового океану, історія формування і розвитку. Рельєф і геологічна будова дна. Води Світового океану, їхнє походження, еволюція та властивості. Особливості клімату, різноманітність органічного світу. Донні відклади. Фізико-географічне районування Світового океану. Екологічне значення океанів. Види забруднення вод Світового океану.

Тема 2. Фізико-географічна характеристика Тихого океану.

Зміст теми. Фізико-географічне положення і розміри океану. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану. Кліматичні умови. Властивості вод: температура, солоність, оптичні та акустичні властивості. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Донні відклади. Ресурси океану та їх використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми. Фізико-географічне районування океану.

Тема 3. Фізико-географічна характеристика Атлантичного океану.

Зміст теми. Фізико-географічне положення і розміри океану. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану. Кліматичні умови. Властивості вод: температура, солоність, оптичні та акустичні властивості. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Донні відклади. Ресурси океану та їх використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми. Фізико-географічне районування океану.

Тема 4. Фізико-географічна характеристика Індійського океану.

Зміст теми. Фізико-географічне положення і розміри океану. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану. Кліматичні умови. Властивості вод: температура, солоність, оптичні та акустичні властивості. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Донні відклади. Ресурси океану та їх використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми. Фізико-географічне районування океану.

Тема 5. Фізико-географічна характеристика Північного Льодовитого океану.

Зміст теми. Фізико-географічне положення і розміри океану. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану. Кліматичні умови. Властивості вод: температура, солоність, оптичні та акустичні властивості. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Донні відклади. Ресурси океану та їх використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми. Фізико-географічне районування океану.

Змістовий модуль 2. Австралія і Океанія, Антарктида.

Тема 6. Фізико-географічна характеристика Австралії та Океанії.

Зміст теми. Фізико-географічне положення і загальна характеристика материка. Історія формування Австралії. Геологічна будова і рельєф. Західне плато. Центральна низовина. Східно-Австралійські гори. Клімат Австралії. Характеристика кліматичних поясів і областей. Внутрішні води Австралії. Рослинність і ґрунти Австралії. Тваринний світ. Географічні пояси і зони Австралії. Фізико-географічне

районування Австралії. Фізико-географічна характеристика Океанії. Історія розвитку та рельєф. Природні умови. Регіональний огляд: Меланезія, Нова Зеландія, Мікронезія, Полінезія.

Тема 7. Фізико-географічна характеристика Антарктиди.

Зміст теми. Фізико-географічна характеристика території материка. Історія розвитку. Рельєф корінного ложа. Східна Антарктида. Хребет Землі Вікторії. Західна Антарктида. Трансантарктичний хребет. Льодовий покрив: шельфові та вивідні льодовики. Льодовик Ламберта. Острівні льодовикові куполи. Загальна характеристика клімату материка. Берегова зона. Рослинний і тваринний світ. Географічна зональність. Фізико-географічне районування Антарктиди. Огляд природи внутрішніх та зовнішніх провінцій. Антарктида і Південний океан. Географічне положення і загальні відомості про океан. Особливості клімату й гідрологічного режиму. Органічний світ. Ресурси океану та їх використання.

Змістовий модуль 3. Африка. Південна та Північна Америка.

Тема 8. Фізико-географічна характеристика Африки.

Зміст теми. Загальні відомості про Африку. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка, характеристика морів, що її омивають. Вплив найближчих материків. Історія формування території Африки. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка. Зв'язок рельєфу та тектонічної будови. Морфоструктури і морфоскульптури. Рівнини платформених областей. Епіплатформенні гірські споруди. Корисні копалини. Кліматоутворюючі чинники. Розподіл сонячної радіації по території материка. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас, що впливають на клімат. Вплив рельєфу на циркуляційні процеси. Характеристика літнього та зимового періоду. Кліматичні пояси і типи клімату. Види внутрішніх вод. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Розподіл річкової мережі. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території.

Тема 9. Географічні пояси і зони Африки. Фізико-географічне районування материка.

Зміст теми. Рослинність і ґрунти Африки. Флористичне районування: Голарктичне, Палеотропічне і Капське царства. Формації вологих вічнозелених екваторіальних лісів (гілеї). Високогірні та перезволожені гілеї. Перемінно-вологі ліси. Савани. Рослинність африканських пустель і напівпустель. Рослинність субтропічних середземноморських твердолистяних лісів і чагарників. Мішані мусонні субтропічні ліси. Зональні типи ґрунтів. Тваринний світ. Охорона природи Африки. Характеристика природних зон: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний пояси. Фізико-географічне районування Африки. Низька Африка – Атлаські гори, Сахара, Судано-Гвінейська країна і Запада Конго. Висока Африка – Ефіопське нагір'я і півострів Сомалі, Східно-Африканське плоскогір'я, Південна Африка, Капські гори, Мадагаскар.

Характеристика кожної фізико-географічної країни за планом: 1) вплив фізико-географічного розташування на природу; 2) історія формування території, тектонічна будова; 3) геологічна будова; 4) рельєф; 5) корисні копалини; 6) клімат; 7) внутрішні води: гідрологічна мережа: річки, озера, болота, льодовики, підземні води, багаторічна мерзлота; 8) ґрунти; 9) рослинний покрив; 10) тваринний світ; 11) ландшафтні зони; 12) природні ресурси; 13) види господарської діяльності; 14) екологічні проблеми.

Тема 10. Фізико-географічна характеристика Південної Америки.

Зміст теми. Загальні відомості про Південну Америку. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка, характеристика морів. Вплив найближчих материків. Історія відкриття й дослідження природи материка. Історія формування території Південної Америки: докембрійський період, байкальське горотворення, каледонський і герцинський орогенез, зміни природи у мезозої, альпійський орогенез. Новітній етап (неотектонічний) розвитку природи. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Південно-Американська платформа. Андійська геосинклінальна зона. Корисні копалини. Загальна характеристика рельєфу материка. Клімат Південної Америки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас, що впливають на клімат. Вплив рельєфу на циркуляційні процеси. Вплив Атлантичного та Тихого океанів. Циркуляція атмосферного повітря в літній та зимовий період над територією Південної Америки. Особливості літнього і зимового періодів. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату. Внутрішні води. Особливості формування гідрологічної мережі Південної Америки. Режим живлення і стоку. Амазонка, Ла-Плата, Парана. Оріноко. Озера: Маракайбо, Лаго-Архентино, Тітікака, Поопо. Основні типи озерних улоговин. Болота. Льодовики і снігова лінія. Багаторічна мерзлота. Сучасне зледеніння.

Тема 11. Географічні пояси та зони Південної Америки.

Фізико-географічне районування.

Зміст теми. Історія формування рослинного покриву. Зональні типи ґрунтів. Флористичне районування материка – неотропічне і голарктичне царство, формації волого-екваторіальних (сельва), листопадово-вічнозелених, мусонних, мішаних лісів. Рослинність саван і рідколісь. Степ. Напівпустелі та пустелі. Особливості тваринного світу Південної Америки. Географічні пояси та природні зони – екваторіальний пояс (зона вологих екваторіальних лісів), субекваторіальний пояс (субекваторіальних лісів, саван і рідколісь: льянос і кампос), тропічний пояс (тропічних лісів, саван і рідколісь, напівпустель і пустель), субтропічний пояс (твердолистих вічнозелених (середземноморських) лісів і чагарників, напівпустель і пустель, степів (пампи), мусонних та мішаних лісів), помірний пояс (напівпустель і пустель, степів, мішаних лісів). Висотна поясність у Андах. Фізико-географічне районування Південної Америки. Платформенний Схід: Льянос Оріноко, Гвіанське плоскогір'я і Гвіанська низовина, Амазонія, Бразильське плоскогір'я, Внутрішні рівнини, Пампа, Патагонія. Андійський Захід: Північні Анди, Центральні Анди, Субтропічні (Чилійсько-Аргентинські) та Південні (Патагонські) Анди.

Характеристика кожної фізико-географічної країни за планом: 1) вплив фізико-географічного розташування на природу; 2) історія формування території, тектонічна будова; 3) геологічна будова; 4) рельєф; 5) корисні копалини; 6) клімат; 7) внутрішні води: гідрологічна мережа: річки, озера, болота, льодовики, підземні води, багаторічна мерзлота; 8) ґрунти; 9) рослинний покрив; 10) тваринний світ; 11) ландшафтні зони; 12) природні ресурси; 13) види господарської діяльності; 14) екологічні проблеми.

Тема 1. Фізико-географічна характеристика Північної Америки.

Зміст теми. Загальні відомості про Північну Америку. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка, характеристика морів. Вплив найближчих материків. Історія формування території Північної Америки: докембрійський період, байкальське горотворення, каледонський, герцинський і мезозойський орогенез, зміни природи у мезозої та альпійський орогенез. Новітній етап (неотектонічний) розвитку природи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи материка. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка. Корисні копалини. Клімат Північної Америки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас, що впливають на клімат. Вплив Атлантичного, Північного Льодовитого та Тихого океанів. Характеристика літнього та зимового періодів. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату материка. Внутрішні води. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Розподіл річкової мережі, типи живлення та гідрологічний режим річок. Характеристика найбільших річкових систем: Маккензі, Юкон, Міссісіпі, Міссурі, Фрейзер, Колорадо, Колумбія. Види озер та їх розподіл по території Північної Америки. Найбільші озера: Великі, Велике Ведмеже, Велике Невільничче, Атабаска, Мічіган, Гурон, Верхнє, Онтаріо, Ері, Велике Солоне, Нікарагуа, Манагуа, Окічобі. Болота. Льодовики. Межі багаторічної мерзлоти. Висота снігової лінії. Сучасне зледеніння. Покривні льодовики Гренландії та островів Канадського архіпелагу. Гірські льодовики Кордильєр.

Тема 2. Географічні пояси та зони Північної Америки.

Фізико-географічне районування.

Зміст теми. Історія формування рослинного покриву. Зональні типи ґрунтів. Флористичне районування материка. Зона арктичних пустель. Тундра та лісотундра. Тайгові ліси і рідколісся. Мішані ліси. Широколистяні ліси. Високогірні ліси і субальпійські рідколісся. Лісостеп. Степ. Напівпустелі. Пустелі. Зона вічнозелених жорстколистих лісів та чагарників. Савани. Перемінно-вологі ліси. Тваринний світ та його розповсюдження по території. Географічні пояси та природні зони: арктичний пояс (льодовики, арктичні пустелі), субарктичний пояс (тундра, лісотундра), помірний пояс (лісова зона – тайга, західноприокеанічні хвойні, мішані, широколистяні, зона приокеанічних луків, зона лісостепу – типовий лісостеп, прерії, зона степів – типові та сухі степи, зона пустель і напівпустель), субтропічний пояс (зона середземноморських твердолистих лісів і чагарників, зона пустель, степів, висотна поясисть Кордильєр, зона саван (прерій) і мусонних мішаних лісів),

тропічний пояс (зона пустель і вічнозелених тропічних лісів), субекваторіальний пояс (зона вічнозелених субекваторіальних лісів і саван). Висотна поясність у Кордильєрах. Фізико-географічне районування Північної Америки. Позакордильєрський Схід: Гренландія, Канадський Арктичний архіпелаг, Канадська рівнина, Центральні рівнини, Великі рівнини, Берегові низовини (Примексиканська і Приатлантична) і Аппалачі. Фізико-географічне районування Кордильєр: Кордильєри Аляски і північного заходу Канади, Кордильєри помірних широт, Кордильєри США (субтропічні) та Мексиканське нагір'я. Центральна Америка. Характеристика кожної фізико-географічної країни за планом: 1) вплив фізико-географічного розташування на природу; 2) історія формування території, тектонічна будова; 3) геологічна будова; 4) рельєф; 5) корисні копалини; 6) клімат; 7) внутрішні води: гідрологічна мережа: річки, озера, болота, льодовики, підземні води, багаторічна мерзлота; 8) ґрунти; 9) рослинний покрив; 10) тваринний світ; 11) ландшафтні зони; 12) природні ресурси; 13) види господарської діяльності; 14) екологічні проблеми.

Змістовий модуль 4. Євразія.

Тема 3. Фізико-географічна характеристика Європи.

Зміст теми. Загальні відомості про Євразію як материк. Широтне та довготне положення Євразії, їх вплив на природу материка. Вплив океанів на природу Європи, характеристика морів, що її омивають. Вплив найближчих материків. Межі Європи. Берегова лінія. Історія формування території регіону: докембрійський період, каледонський, герцинський орогенез, зміни природи у мезозої, альпійський орогенез і Новітній етап (неотектонічний) розвитку природи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи Європи. Загальна характеристика рельєфу Європи. Рівнини платформених областей: Східноєвропейська, Фенноскандії, рівнини перехідних зон (Середньоєвропейська, Андалузська, Паризький басейн), рівнини складчастого поясу (Середньодунайська, Нижньодунайська, Паданська, Аквітанська, Колхідська). Епіплатформенні гірські споруди. Гори складчастого поясу. Корисні копалини. Клімат Європи. Розподіл сонячної радіації по території регіону. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас, що формують клімат. Вплив Атлантичного, Північного Льодовитого океанів і Північно-Атлантичної течії на формування клімату Європи. Характеристика літнього та зимового періодів. Розподіл тиску, температур і опадів у літній та зимовий період. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату. Внутрішні води Європи. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Розподіл річкової мережі. Типи живлення та режим річок. Характеристика найбільших річкових систем: Дунай, Рейн, Рона, Дніпро, Прип'ять, Десна, Північна Двіна, Мезень, Печора, Волга, Дон. Види озер та їх розподіл по території. Найбільші озера: Ладозьке, Онезьке, Венерн, Веттерн, Меларен, Інарі, Імандра, Женевське, Боденське, Цюріхське, Фірвальдштетське, Комо, Лаго-Маджоре, Гарда. Підземні води їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота. Ґрунтовий покрив. Історія формування рослинності Європи. Види рослинності та її розповсюдження по території.

Тваринний світ. Географічні пояси та природні зони: арктичний пояс (зона арктичних пустель), субарктичний пояс (зона тундри і лісотундри), помірний пояс (зона хвойних лісів – тайги, зона мішаних хвойно-дрібнолистих лісів, зона широколистяних лісів, лісостепова зона, степова, напівпустель і пустель), субтропічний пояс (зона вічнозелених твердолистих лісів і чагарників (середземноморська). Висотна поясність. Екологічні проблеми регіону.

Тема 4. Регіональний огляд Європи.

Зміст теми. Фізико-географічне районування Північної Європи. Європейський сектор Арктики та Субарктики: архіпелаг Шпіцберген, Земля Франца-Йосипа, Нова Земля, Ісландія та Фарерські острови. Феноскандія.

Фізико-географічне районування Західної та Центральної Європи: Герцинське середньогір'я, Середньоєвропейська рівнина, Британські острови, Герцинська Франція, Герцинське середньогір'я.

Фізико-географічне районування Альпійської Європи: Альпи, Карпати, Стара-Планина, Рило-Родопи, Швабське і Баварське плато, Венеціано-Паданська низовина, Середньодунайська і Нижньодунайська рівнини.

Фізико-географічне районування Східної Європи: Східноєвропейська рівнина, Кримсько-Кавказька гірська країна, Уральські гори.

Фізико-географічне районування Південної Європи: Піренейський півострів, Апенінський півострів, Балканський півострів.

Характеристика кожної фізико-географічної країни за типовим планом: 1) вплив фізико-географічного розташування на природу; 2) тектонічна будова; 3) геологічна будова; 4) рельєф; 5) корисні копалини; 6) клімат; 7) внутрішні води: гідрологічна мережа: річки, озера, болота, льодовики, підземні води, багаторічна мерзлота; 8) ґрунти; 9) рослинний покрив; 10) тваринний світ; 11) ландшафтні зони; 12) природні ресурси; 13) види господарської діяльності; 14) екологічні проблеми.

Тема 5. Фізико-географічна характеристика Азії.

Зміст теми. Загальні відомості про Азію як частину світу. Фізико-географічне положення. Широтне та довготне простягання, їх вплив на природу. Вплив океанів на природу Азії, характеристика морів, що омивають береги. Вплив фізико-географічного положення Азії на її природу. Історія формування території Азії: докембрійський період, байкальське горотворення, каледонський і герцинський орогенез, зміни природи у мезозої, альпійський орогенез. Новітній етап (неотектонічний) розвитку природи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи Азії. Формування органічного світу. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Корисні копалини. Загальна характеристика рельєфу Азії. Зв'язок рельєфу та тектонічної будови. Рівнини платформених областей. Епіплатформенні гірські споруди. Гори складчастого поясу. Клімат Азії. Розподіл сонячної радіації по території Азії. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас, що впливають на клімат. Вплив рельєфу на циркуляційні процеси. Характеристика літнього та зимового періодів. Розподіл тиску, температур і опадів у літній та зимовий періоди. Характеристика кліматичних

поясів та типів клімату. Внутрішні води Азії. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Розподіл річкової мережі. Типи живлення та гідрологічний режим річок. Класифікація річок. Характеристика найбільших річкових систем: Лена, Об, Єнісей, Янцзи, Хуанхе, Меконг, Амур, Інд, Ганг, Брахмапутра, Тигр, Євфрат, Салуїн, Іраваді, Кизил-Ірмак, Сакар'я, Чорох, Ірмак, Гексу, Сейхан, Джейхан, Амудар'я, Сирдар'я, Ілі, Каратал, Тарім, Гільменд, Геріруд, Йордан. Види озер та їх розподіл по території. Найбільші озера: Каспійське і Аральське моря-озера, Балхаш, Туз, Байкал, Мертве море, Іссик-Куль, Урмія, Севан, Ханка, Женецьке, Таймир. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота. Закономірності розповсюдження ґрунтів. Види рослинності та її розповсюдження по території. Тваринний світ. Географічні пояси та природні зони: арктичний пояс (зона арктичних пустель і арктичної тундри, область висотної поясності), субарктичний пояс (зона субарктичної тундри, лісотундри та область висотної поясності), помірний пояс (зона хвойних лісів (тайги), зона мішаних хвойно-дрібнолистяних лісів, зона лісостепів, степів, зона напівпустель і пустель, зона широколистяних лісів і область висотної поясності), субтропічний пояс (зона твердолистяних вічнозелених лісів та чагарників, зона степів, напівпустель і пустель, зона мусонних перемінно-вологих лісів і область висотної поясності), тропічний пояс (зона напівпустель, пустель та область висотної поясності), субекваторіальний пояс (зона саван, мусонних перемінно-вологих лісів та область висотної поясності), екваторіальний пояс (зона постійно вологих лісів та область висотної поясності).

Тема 6. Регіональний огляд Азії.

Зміст теми. Фізико-географічне районування Азії на субконтиненти: 1) Північна Азія; 2) Східна Азія; 3) Центральна Азія; 4) Південна Азія; 5) Південно-Західна Азія.

Фізико-географічне районування субконтиненту Північна Азія: 1. Арктична острівна Азія (архіпелаг Північна Земля, архіпелаг Новосибірські острови, архіпелаг Ведмежі острови, острів Врангеля); 2. Західносибірська рівнина; 3. Середній Сибір; 4. Північно-Східний Сибір; 5. Гори Південного Сибіру (Алтай, Західний і Східний Саян, Салаїрський кряж, Кузнецький Алатау, хребти Прибайкалля (Приморський і Байкальський), хребти Забайкалля (Хамар-Дабан, Улан-Бургаси, Баргузинський, Ікатський, Худанський, Яблоновий, Малханський, Черського, Даурський, Каларський), Північно-Байкальське, Патомське і Станове нагір'я, Вітімське плоскогір'я).

Фізико-географічне районування субконтиненту Східна Азія: 1. Камчатсько-Курильська Азія (Анадирсько-Пенжинська низовина, Корякське нагір'я, півострів Камчатка і Курильські острови); 2. Амуро-Сахалінська Азія (Буреїнський хребет, гори Сіхоте-Алінь, гори Великий і Малий Хінган, Маньчжуро-Корейські гори, Амуро-Зейська рівнина, Середньоамурська рівнина, рівнини Саньцзян і Дунбей, острів Сахалін); 3. Південно-Східна Азія (Велика Китайська рівнина, Сичуанська улоговина, гори Наньлін і Ушань, Юньнань-Гуйчжоуське нагір'я, півострів Корея, острови Тайвань і Хайнань); 4) Японські острови.

Фізико-географічне районування субконтиненту Центральна Азія: 1. Середня Азія (Туранська низовина, Казахський дрібносопковик, Туркестанські гори (хребти

Туркестанський, Зеравшанський, Гіссарський), гори Тянь-Шань, хребти Джунгарський Алатау і Тарбагатай); 2. Рівнинна Центральна Азія (Джунгарська і Кашгарська улоговини, рівнина Алашань, плоскогір'я Гобі, плато Ордос і Лесове); 3. Гірська Центральна Азія (гірські системи Гіндукуш, Каракорум, Куньлунь і Тібет).

Фізико-географічне районування субконтиненту Південна Азія: 1. Гімалаї (Передгімалаї (Сівалік), Малі Гімалаї та Великі (Головні) Гімалаї); 2. Індо-Гангська низовина; 3. Півострів Індостан; 4. Півострів Індокитай; 5. Малайський архіпелаг (Великі Зондські острови, Малі Зондські острови, Молуккські і Філіппінські острови).

Фізико-географічне районування субконтиненту Південно-Західна Азія: 1. Кавказ (Передкавказзя, Великий Кавказ, Малий Кавказ і Закавказзя); 2. Передньоазіатські нагір'я (Малоазійське, Вірменське та Іранське); 3. Месопотамія; 4. Аравійський півострів; 5. Левант.

Характеристика кожної фізико-географічної країни за планом: 1) вплив фізико-географічного розташування на природу; 2) тектонічна будова; 3) геологічна будова; 4) рельєф; 5) корисні копалини; 6) клімат; 7) внутрішні води: гідрологічна мережа: річки, озера, болота, льодовики, підземні води, багаторічна мерзлота; 8) ґрунти; 9) рослинний покрив; 10) тваринний світ; 11) ландшафтні зони; 12) природні ресурси; 13) види господарської діяльності; 14) екологічні проблеми.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин за видами занять					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні	лабораторні	індивідуальні	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Світовий океан						
Тема 1. Предмет, завдання та зміст «Фізичної географії материків і океанів».	10	2	2	–	–	6
Тема 2. Фізико-географічна характеристика Тихого і Атлантичного океанів.	10	2	2	–	–	6
Тема 3. Фізико-географічна характеристика Індійського та Північного Льодовитого океану.	10	2	2	–	–	6
Змістовий модуль 2. Австралія і Океанія, Антарктида						
Тема 4. Фізико-географічна характеристика Австралії та Океанії.	11	2	2	–	–	7
Тема 5. Фізико-географічна характеристика Антарктиди.	10	2	2	–	–	6
Змістовий модуль 3. Африка. Південна та Північна Америка						
Тема 6. Фізико-географічна характеристика Африки.	12	2	2	–	–	8

Тема 7. Географічні пояси і зони Африки. Фізико-географічне районування материка.	8		2	–	–	6
Тема 8. Фізико-географічна характеристика Південної Америки.	12	2	2	–	–	8
Тема 9. Географічні пояси та зони Південної Америки. Фізико-географічне районування.	8		2	–	–	6
Тема 10. Фізико-географічна характеристика Північної Америки.	12	2	2	–	–	8
Тема 11. Географічні пояси та зони Північної Америки. Фізико-географічне районування.	8		2	–	–	6
Змістовий модуль 4. Євразія						
Тема 12. Фізико-географічна характеристика Європи.	11	2	2	–	–	7
Тема 13. Кліматичні особливості Європи. Характеристика кліматичних поясів. Водні ресурси.	10	2	2	–	–	6
Тема 14. Регіональний огляд природи Північної, Західної та Центральної Європи.	10		2	–	–	8
Тема 15. Регіональний огляд природи Альпійської, Східної та Південної Європи.	8		2	–	–	6
Тема 16. Фізико-географічна характеристика Азії.	12	2	2	–	–	8
Тема 17. Регіональний огляд природи материка: Північна і Східна Азія.	10	2	2	–	–	6
Тема 18. Фізико-географічна характеристика Центральної, Південної та Південно-Західної Азії.	8		2	–	–	6
Усього годин	180	24	36	–	–	120

5. Зміст лекційного матеріалу

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст лекції
Змістовий модуль 1. Світовий океан		
1.	Предмет, завдання та зміст «Фізичної географії материків і океанів».	Предмет і завдання фізичної географії материків і океанів, місце у системі фізико-географічних курсів, значення у підготовці вчителя географії. План фізико-географічної характеристики великих природних об'єктів. Загальний огляд Світового океану, історія формування і розвитку. Рельєф і геологічна будова дна.
2.	Фізико-географічна характеристика Тихого і Атлантичного океанів.	Фізико-географічне положення і розміри океанів. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану. Кліматичні умови. Властивості вод: температура, солоність, оптичні та акустичні властивості. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Донні відклади. Ресурси океанів та їх

		використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми. Фізико-географічне районування океанів.
3.	Фізико-географічна характеристика Індійського та Північного Льодовитого океану.	Фізико-географічне положення і розміри океанів. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану. Кліматичні умови. Властивості вод: температура, солоність, оптичні та акустичні властивості. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Донні відклади. Ресурси океанів та їх використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми. Фізико-географічне районування океанів.
Змістовий модуль 2. Австралія і Океанія, Антарктида		
4.	Фізико-географічна характеристика Австралії та Океанії.	Фізико-географічне положення і загальна характеристика материка. Історія формування Австралії. Геологічна будова і рельєф. Західне плато. Центральна низовина. Східно-Австралійські гори. Клімат Австралії. Характеристика кліматичних поясів і областей. Внутрішні води Австралії. Рослинність і ґрунти Австралії. Тваринний світ. Географічні пояси і зони Австралії. Фізико-географічне районування Австралії.
5.	Фізико-географічна характеристика Антарктиди.	Фізико-географічна характеристика території материка. Історія розвитку. Рельєф корінного ложа. Східна Антарктида. Хребет Землі Вікторії. Західна Антарктида. Трансантарктичний хребет. Льодовий покрив: шельфові та вивідні льодовики. Льодовик Ламберта. Острівні льодовикові куполи. Загальна характеристика клімату материка. Берегова зона. Рослинний і тваринний світ. Географічна зональність. Фізико-географічне районування Антарктиди. Огляд природи внутрішніх та зовнішніх провінцій. Антарктида і Південний океан.
Змістовий модуль 3. Африка. Південна та Північна Америка		
6.	Фізико-географічна характеристика Африки.	Загальні відомості про Африку. Історія формування території Африки. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка. Корисні копалини. Кліматоутворюючі чинники. Характеристика літнього та зимового періоду. Кліматичні пояси і типи клімату. Види внутрішніх вод. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Розподіл річкової мережі. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Географічні пояси і зони Африки. Фізико-географічне районування материка.
7.	Фізико-географічна характеристика Південної Америки.	Загальні відомості про Південну Америку. Історія відкриття й дослідження природи материка. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Південно-Американська платформа. Андійська геосинклінальна зона. Корисні копалини. Загальна характеристика рельєфу материка. Клімат Південної Америки. Особливості літнього і зимового періодів. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату. Внутрішні води. Болота. Льодовики і снігова лінія. Багаторічна мерзлота. Сучасне зледеніння. Географічні пояси та зони Південної Америки. Фізико-географічне районування.

8.	Фізико-географічна характеристика Північної Америки.	Загальні відомості про Північну Америку. Новітній етап (неотектонічний) розвитку природи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи материка. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка. Корисні копалини. Клімат Північної Америки. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату материка. Внутрішні води. Особливості водного стоку. Сучасне зледеніння. Покривні льодовики Гренландії та островів Канадського архіпелагу. Гірські льодовики Кордильєр. Географічні пояси та зони Північної Америки. Фізико-географічне районування.
Змістовий модуль 4. Євразія		
9.	Фізико-географічна характеристика Європи.	Загальні відомості про Євразію як материк. Межі Європи. Берегова лінія. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи Європи. Загальна характеристика рельєфу Європи.
10.	Кліматичні особливості Європи. Характеристика кліматичних поясів. Водні ресурси.	Клімат Європи. Розподіл сонячної радіації по території регіону. Характеристика літнього та зимового періодів. Розподіл тиску, температур і опадів у літній та зимовий період. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату. Внутрішні води Європи. Особливості водного стоку. Підземні води їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота. Ґрунтовий покрив. Історія формування рослинності Європи. Географічні пояси та природні зони: арктичний пояс (зона арктичних пустель), субарктичний пояс (зона тундри і лісотундри), помірний пояс (зона хвойних лісів – тайги, зона мішаних хвойно-дрібнолистих лісів, зона широколистяних лісів, лісостепова зона, степова, напівпустель і пустель), субтропічний пояс (зона вічнозелених твердолистих лісів і чагарників (середземноморська). Висотна поясність. Екологічні проблеми регіону.
11.	Фізико-географічна характеристика Азії.	Загальні відомості про Азію як частину світу. Фізико-географічне положення. Широтне та довготне простягання, їх вплив на природу. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Корисні копалини. Загальна характеристика рельєфу Азії. Зв'язок рельєфу та тектонічної будови. Рівнини платформених областей. Епіплатформенні гірські споруди. Гори складчастого поясу. Клімат Азії. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату. Внутрішні води Азії. Особливості водного стоку. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота. Закономірності розповсюдження ґрунтів. Види рослинності та її розповсюдження по території. Тваринний світ.
12.	Регіональний огляд природи материка: Північна і Східна Азія.	Географічні пояси та природні зони. Фізико-географічне районування Азії на субконтиненти: 1) Північна Азія; 2) Східна Азія; 3) Центральна Азія; 4) Південна Азія; 5) Південно-Західна Азія.
Усього годин		24

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Світовий океан		
1.	Предмет, завдання та зміст «Фізичної географії материків і океанів».	2
2.	Фізико-географічна характеристика Тихого і Атлантичного океанів.	2
3.	Фізико-географічна характеристика Індійського та Північного Льодовитого океану.	2
Змістовий модуль 2. Австралія і Океанія, Антарктида		
4.	Фізико-географічна характеристика Австралії та Океанії.	2
5.	Фізико-географічна характеристика Антарктиди.	2
Змістовий модуль 3. Африка. Південна та Північна Америка		
6.	Фізико-географічна характеристика Африки.	2
7.	Географічні пояси і зони Африки. Фізико-географічне районування материка.	2
8.	Фізико-географічна характеристика Південної Америки.	2
9.	Географічні пояси та зони Південної Америки. Фізико-географічне районування.	2
10.	Фізико-географічна характеристика Північної Америки.	2
11.	Географічні пояси та зони Північної Америки. Фізико-географічне районування.	2
Змістовий модуль 4. Євразія		
12.	Фізико-географічна характеристика Європи.	2
13.	Кліматичні особливості Європи. Характеристика кліматичних поясів. Водні ресурси.	2
14.	Регіональний огляд природи Північної, Західної та Центральної Європи.	2
15.	Регіональний огляд природи Альпійської, Східної та Південної Європи.	2
16.	Фізико-географічна характеристика Азії.	2
17.	Регіональний огляд природи материка: Північна і Східна Азія.	2
18.	Фізико-географічна характеристика Центральної, Південної та Південно-Західної Азії.	2
Усього годин		36

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Світовий океан		
1.	Історія дослідження Світового океану. Геологічна будова і рельєф дна.	1
2.	Води Світового океану, їхнє походження і властивості. Водний баланс океану.	2
3.	Типи і розподіл донних відкладів Світового океану.	1

4.	Природно-географічні умови Тихого океану. Загальні відомості. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу. Донні відклади.	1
5.	Особливості клімату Тихого океану. Водні маси. Властивості вод. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи.	1
6.	Органічний світ Тихого океану. Природні ресурси та їх використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми.	1
7.	Фізико-географічне районування Тихого океану.	1
8.	Історія дослідження Атлантичного океану. Геологічна будова і рельєф. Серединно-океанічні хребти. Донні відклади.	1
9.	Циркуляція вод Атлантичного океану. Водні маси, їх походження і властивості. Загальні риси клімату.	1
10.	Органічний світ Атлантики. Ресурси та їх використання. Фізико-географічне районування океану. Екологічні проблеми.	1
11.	Історія відкриття Індійського океану. Особливості рельєфу дна. Загальні риси природи.	1
12.	Клімат Індійського океану. Водні маси та їх властивості. Циркуляція вод. Рослинний і тваринний світ. Донні відклади.	1
13.	Фізико-географічне районування Індійського океану. Антропогенний вплив та екологічні проблеми.	1
14.	Природа Північного Льодовитого океану. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану. Донні відклади.	1
15.	Клімат Арктики. Льодовий покрив. Водні маси, їх походження і властивості. Гідрологічний режим океану.	2
16.	Фізико-географічне районування Північного Льодовитого океану. Природні ресурси та їх використання. Антропогенний вплив і його наслідки.	1
Змістовий модуль 2. Австралія і Океанія, Антарктида		
17.	Фізико-географічне положення і загальна характеристика природи Австралії. Історія формування материка.	2
18.	Геологічна будова і рельєф Австралії. Західне плато. Центральна низовина. Східно-Австралійські гори. Клімат Австралії. Характеристика кліматичних поясів і областей.	1
19.	Внутрішні води Австралії. Рослинність і тваринний світ. Географічні пояси і зони Австралії. Фізико-географічне районування Австралії.	2
20.	Фізико-географічна характеристика Океанії. Історія розвитку та рельєф. Природні умови.	1
21.	Регіональний огляд природи Океанії. Меланезія, Нова Зеландія, Мікронезія та Полінезія.	2
22.	Фізико-географічна характеристика території Антарктиди. Історія розвитку. Рельєф корінного ложа. Східна Антарктида. Хребет Землі Вікторії. Західна Антарктида. Трансантарктичний хребет.	1
23.	Льодовий покрив Антарктиди: шельфові та вивідні льодовики. Острівні льодовикові куполи. Загальна характеристика клімату материка. Берегова зона.	1
24.	Рослинний і тваринний світ Антарктиди. Географічна зональність. Фізико-географічне районування материка.	2
25.	Південний океан. Географічне положення і загальні відомості.	1

	Особливості клімату й гідрологічного режиму. Органічний світ. Ресурси океану та їх використання.	
Змістовий модуль 3. Африка. Південна та Північна Америка		
26.	Загальні відомості про Африку. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка, характеристика морів. Вплив найближчих материків.	2
27.	Історія формування території Африки. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка. Морфоструктури і морфоскульптури. Рівнини платформених областей. Епіплатформенні гірські споруди. Корисні копалини.	2
28.	Клімат Африки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас. Характеристика літнього та зимового періоду. Кліматичні пояси і типи клімату.	2
29.	Внутрішні води Африки. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території.	2
30.	Історія формування рослинного покриву Африки. Флористичне районування. Зональні типи ґрунтів. Тваринний світ. Охорона природи.	2
31.	Характеристика природних поясів Африки: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний.	2
32.	Регіональний огляд природи Африки. Низька Африка. Висока Африка. Мадагаскар.	2
33.	Фізико-географічна характеристика Південної Америки. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка, характеристика морів. Вплив найближчих материків.	2
34.	Історія відкриття й дослідження природи Південної Америки. Історія формування території материка. Новітній етап розвитку природи. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Корисні копалини. Загальна характеристика рельєфу материка.	2
35.	Клімат Південної Америки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Особливості літнього і зимового періодів. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату.	2
36.	Особливості формування гідрологічної мережі Південної Америки. Режим живлення і стоку рік. Основні типи озерних улоговин. Болота. Льодовики і снігова лінія. Багаторічна мерзлота. Сучасне зледеніння.	2
37.	Характеристика рослинного покриву Південної Америки. Зональні типи ґрунтів. Флористичне районування материка. Напівпустелі та пустелі. Тваринний світ.	2
38.	Географічні пояси та природні зони Південної Америки: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний. Висотна поясність у Андах.	2
39.	Регіональний огляд природи Південної Америки. Платформенний Схід. Андійський Захід.	2
40.	Загальні відомості про природу Північної Америки. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка. Вплив найближчих материків.	2
41.	Історія формування території Північної Америки. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи материка. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика	2

	рельєфу материка. Корисні копалини.	
42.	Клімат Північної Америки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас. Вплив Атлантичного, Північного Льодовитого та Тихого океанів. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату материка.	2
43.	Внутрішні води Північної Америки. Басейни стоку океанів. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території Північної Америки. Болота. Льодовики. Межі багаторічної мерзлоти. Висота снігової лінії. Сучасне зледеніння.	2
44.	Історія формування рослинного покриву Північної Америки. Зональні типи ґрунтів. Флористичне районування материка.	2
45.	Географічні пояси та природні зони: арктичний (льодовики, арктичні пустелі), субарктичний (тундра, лісотундра), помірний (лісова, лісостепова, степова), субтропічний (зона середземноморських лісів і чагарників, пустель, саван), тропічний (зона пустель і вічнозелених лісів), субекваторіальний (зона вічнозелених лісів і саван). Висотна поясність у Кордильєрах.	2
46.	Регіональний огляд природи Північної Америки. Позакордильєрський Схід. Центральна Америка. Фізико-географічне районування Кордильєр.	2
Змістовий модуль 4. Євразія		
47.	Загальні відомості про Євразію як материк. Широтне та довготне положення Євразії, їх вплив на природу материка. Вплив океанів на природу Європи, характеристика морів, що її омивають. Межі Європи. Берегова лінія.	3
48.	Історія формування території Європи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи континенту. Загальна характеристика рельєфу Європи. Корисні копалини.	3
49.	Клімат Європи. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату. Внутрішні води Європи. Особливості водного стоку. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота.	3
50.	Історія формування рослинності Європи. Види рослинності та її розповсюдження по території. Тваринний світ. Географічні пояси та природні зони: арктичний, субарктичний, помірний і субтропічний. Висотна поясність. Екологічні проблеми регіону.	3
51.	Фізико-географічна характеристика Північної Європи.	3
52.	Фізико-географічна характеристика Західної та Центральної Європи.	3
53.	Фізико-географічна характеристика Альпійської Європи.	3
54.	Фізико-географічна характеристика Східної Європи.	3
55.	Фізико-географічна характеристика Південної Європи.	3
56.	Загальні відомості про Азію як частину світу. Фізико-географічне положення. Вплив океанів на природу Азії, характеристика морів, що омивають береги.	3
57.	Історія формування території Азії. Новітній етап (неотектонічний) розвитку природи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи Азії. Формування органічного світу. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Корисні копалини. Загальна характеристика рельєфу Азії.	3
58.	Клімат Азії. Розподіл сонячної радіації по території. Вплив баричних	

	центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас. Вплив рельєфу на циркуляційні процеси. Характеристика літнього та зимового періодів. Основні кліматичні пояси та типи клімату.	3
59.	Внутрішні води Азії. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Розподіл річкової мережі. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота.	3
60.	Історія формування рослинності Азії. Тваринний світ. Географічні пояси та природні зони: арктичний, субарктичний, помірний, субтропічний, тропічний, субекваторіальний і екваторіальний.	3
61.	Фізико-географічне районування субконтинентів Північна і Східна Азія. Регіональний огляд природи.	3
62.	Фізико-географічне районування субконтинентів Центральна і Південна Азія. Регіональний огляд природи.	2
Усього годин		120

8. Індивідуальні завдання

1. Історія дослідження та фізико-географічне районування Світового океану. Геологічна будова і рельєф дна.
2. Природно-географічні умови Тихого океану, його фізико-географічне районування.
3. Особливості природи Атлантичного океану. Ресурси та їх використання. Фізико-географічне районування океану. Екологічні проблеми.
4. Історія відкриття Індійського океану. Загальні риси природи. Фізико-географічне районування океану. Антропогенний вплив та екологічні проблеми.
5. Природа Північного Льодовитого океану. Фізико-географічне районування Північного Льодовитого океану. Природні ресурси та їх використання. Антропогенний вплив і його наслідки.
6. Фізико-географічні особливості природи Австралії. Географічні пояси і зони Австралії. Фізико-географічне районування Австралії.
7. Фізико-географічна характеристика Океанії. Історія розвитку та рельєф. Природні умови.
8. Регіональний огляд природи Океанії. Меланезія, Нова Зеландія, Мікронезія та Полінезія.
9. Фізико-географічна характеристика території Антарктиди. Історія розвитку. Льодовий покрив і районування материка.

10. Південний океан. Географічне положення і загальні відомості. Ресурси океану та їх використання.
11. Фізико-географічні особливості природи Африки. Загальна характеристика рельєфу материка. Клімат Африки. Внутрішні води.
12. Характеристика природних поясів Африки: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний.
13. Регіональний огляд природи Африки. Низька Африка. Висока Африка. Мадагаскар.
14. Фізико-географічна характеристика Південної Америки. Рельєф, клімат і води.
15. Географічні пояси та природні зони Південної Америки: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний. Висотна поясність у Андах.
16. Регіональний огляд природи Південної Америки. Платформенний Схід. Андійський Захід.
17. Фізико-географічна характеристика Північної Америки.
18. Географічні пояси та природні зони Північної Америки: арктичний (льодовики, арктичні пустелі), субарктичний (тундра, лісотундра), помірний (лісова, лісостепова, степова), субтропічний (зона середземноморських лісів і чагарників, пустель, саван), тропічний (зона пустель і вічнозелених лісів), субекваторіальний (зона вічнозелених лісів і саван). Висотна поясність у Кордильєрах.
19. Регіональний огляд природи Північної Америки. Позакордильєрський Схід. Центральна Америка. Фізико-географічне районування Кордильєр.
20. Загальні відомості про Євразію як материк. Широтне та довготне положення Євразії, їх вплив на природу материка.
21. Особливості природи Європи. Загальна характеристика рельєфу Європи. Корисні копалини. Клімат Європи.
22. Внутрішні води Європи. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота.
23. Географічні пояси та природні зони Європи: арктичний, субарктичний, помірний і субтропічний. Висотна поясність. Екологічні проблеми регіону.
24. Фізико-географічна характеристика Північної Європи.
25. Фізико-географічна характеристика Західної та Центральної Європи.
26. Фізико-географічна характеристика Альпійської Європи.
27. Фізико-географічна характеристика Східної Європи.
28. Фізико-географічна характеристика Південної Європи.

29. Загальні відомості про Азію як частину світу. Фізико-географічне положення. Вплив океанів на природу Азії, характеристика морів, що омивають береги. Загальна характеристика рельєфу Азії.

30. Клімат Азії. Внутрішні води Азії. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота.

31. Географічні пояси та природні зони Азії: арктичний, субарктичний, помірний, субтропічний, тропічний, субекваторіальний і екваторіальний.

32. Фізико-географічне районування субконтиненту Північна Азія. Регіональний огляд природи.

33. Фізико-географічне районування субконтиненту Східна Азія. Регіональний огляд природи.

34. Фізико-географічне районування субконтиненту Центральна Азія. Регіональний огляд природи.

35. Фізико-географічне районування субконтиненту Південна Азія. Регіональний огляд природи.

36. Фізико-географічне районування субконтиненту Південно-Західна Азія. Регіональний огляд природи.

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Розподіл балів, які отримують студенти

Залік (4 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом	Оцінки за практичні роботи	Контроль самостійної роботи	
30	50	20	100

Екзамен (5 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом	Оцінки за практичні роботи	Контроль самостійної роботи	
30	50	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C	задовільно	
60 – 69	D		
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

1. Власова Т. В. Физическая география материков и океанов: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. / Т. В. Власова, М. А. Аршинова, Т. А. Ковалева. – М.: «Академия», 2005. – 640 с.

1. Гудзевич А. В. Регіональна фізична географія (Європа та Азія): навч. посібник / А. В. Гудзевич. – Вінниця: «Віндрук», 2005. – 464 с.

2. Еремина В. А. Физическая география материков и океанов: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. А. Еремина, Т. Ю. Притула, А. Н. Спрялин. – М.: Центр «ВЛАДОС», 2003. – 688 с.

3. Ковалишин Д. І. Практикум з фізичної географії материків і океанів (для студентів географічних спеціальностей) / Д. І. Ковалишин. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1999. – 88 с.

4. Ковалишин Д. І., Сивий М. Я., Дем'янчук П. М., Волік О. В., Гулик С. В., Гавришок Б. Б., Алексієвець М. О. (Євразія). Кн. 1. Європа: Посібник для студентів географічних спеціальностей закладів вищої освіти / За редакцією проф. М. Сивого та проф. Й. Свинка. Тернопіль-Торонто: Осадца Ю. В., 2020. – 392 с.

5. Ковалишин Д. І., Сивий М. Я., Дем'янчук П. М., Волік О. В., Гулик С. В., Гавришок Б. Б. Регіональна фізична географія поверхні Землі. В 4-х ч. Ч. 4. Суходільна поверхня Землі (Євразія). Кн. 2. Азія: Посібник для студентів географічних спеціальностей закладів вищої освіти / За редакцією проф. М. Сивого та проф. Й. Свинка. Тернопіль-Торонто: Осадца Ю. В., 2020. – 376 с.

6. Костів Л. Я. Фізична географія материків і океанів. Африка : нав.-методичний посібник. Львів, 2017. – 184 с.

7. Міхелі С. В. Фізична географія Північної Америки: навч. посібник. Київ : Перун, 2019. – 284 с

8. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків та океанів: навч. посіб. Частина II. Євразія / Б. Д. Панасенко. – Вінниця: «ГПАНІС», 2005. – 510 с.

9. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків: навч. посіб. Частина I. Материків південної півкулі / Б. Д. Панасенко. – Вінниця: «ЕкоБізнесЦентр», 1999. – 200 с.

10.Половина І. П. Фізична географія Європи: навч. пос. для студ. геогр. спеціальн. вищ. навч. закл / І. П. Половина. – К.: «Артек», 1998. – 272 с.

11.Эдельштейн К. К. Гидрология материков: учеб. пособие для студ. вузов / К. К. Эдельштейн. – М.: «Академия», 2005. – 304 с.